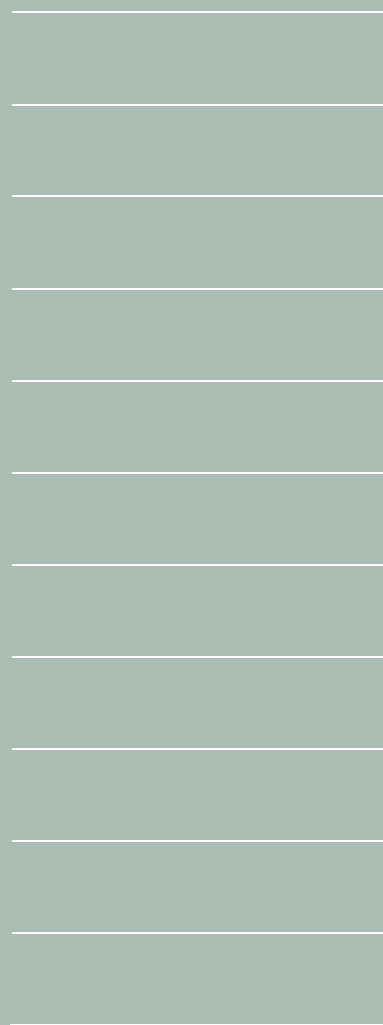

LIETUVOS BANKAS

NAMŲ ŪKIŲ FINANSINĖS ELGSENOS APKLAUSOS APŽVALGA

2013

ISSN 2335-8092 (*online*)

NAMŲ ŪKIŲ FINANSINĖS ELGSENOS APKLAUSOS APŽVALGA 2013 / 1

Namų ūkių finansinės elgsenos apklausa skirta namų ūkių taupymo ir skolinimosi įpročiams ir priežastims nustatyti, išsiaiškinti, kaip namų ūkiai vertina savo dabartinę finansinę padėtį. Į apklausą taip pat įtraukti klausimai apie namų ūkių ateities lūkesčius – finansinės būklės pokyčius, taupymo ar skolinimosi planus.

Rengiant Namų ūkių finansinės elgsenos apklausos apžvalgą, naudoti Lietuvos banko užsakymu atliktos namų ūkių apklausos duomenys.

Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jei nurodomas šaltinis.

© Lietuvos bankas, 2013

NAMŲ ŪKIŲ FINANSINĖS ELGSENOS APKLAUSOS APŽVALGA

Namų ūkių¹ finansinė padėtis ir elgsena daro reikšmingą įtaką Lietuvos finansų sistemos stabilumui. Lietuvos banko duomenimis, 2012 m. namų ūkių iš bankų sektoriaus gautos paskolos sudarė 43,4 proc. viso paskolų portfelio, o indėliai – 62,2 proc. visų indėlių. Norint tinkamai įvertinti namų ūkių finansinius įpročius, jų susiformavimo priežastis, ateities vertinimą, 2013 m. pradėta rengti Paskolų turinčių namų ūkių finansinės būklės apžvalga. Namų ūkių finansinės elgsenos apklausa² skirta išsiaiškinti namų ūkių taupymo ir skolinimosi įpročiams ir priežastims nustatyti, išsiaiškinti, kaip namų ūkiai vertina savo dabartinę finansinę padėtį. Į apklausą taip pat įtraukti klausimai apie namų ūkių ateities lūkesčius – finansinės būklės pokyčius, taupymo ar skolinimosi planus. Ši apklausa atliekama periodiškai du kartus per metus. Jos tikslas – nustatyti namų ūkių finansinės elgsenos tendencijas.

Apžvalgą sudaro 4 dalys. Pirmoje dalyje pateikiami apibendrinti duomenys apie namų ūkių taupymo įpročius (taupymo priežastis, galimybes sutaupyti, taupymo priemones, taupymo planus ateityje) ir jų sąsajos su kitais rodikliais. Antroje dalyje nagrinėjami finansiniai įsipareigojimai: jų rūšys, skolinimosi priežastys, įsipareigojimų naštos vertinimas, įsipareigojimų vykdymas laiku, jų nevykdymo priežastys, sąlygų pakeitimas, sprendimas skolintis per artimiausius 6 mėn. Trečioje dalyje apibendrinama namų ūkių finansinė padėtis. Pateikiami duomenys apie namų ūkių pajamas, svarbiausių pajamų ir išlaidų planavimą, namų ūkių elgesį pristigus lėšų, sprendimo taupyti arba skolintis priežastis ir paskatas. Ketvirtoje dalyje analizuojamas namų ūkių ateities vertinimas: rūpestį keliantys veiksniai bei informacija apie tai, kaip namų ūkiai vertina būsto kainų pokyčius. Apžvalgoje sąvokos „respondentas“ ir „namų ūkis“ vartojamos sinonimiškai.

SANTRAUKA

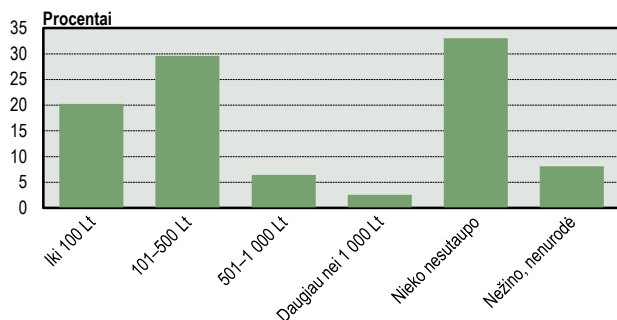
- Didžioji respondentų dalis kas mėnesį sutaupo ir naudoja likvidžias taupymo priemones, siekdami apsidrausti nuo galimo finansinės padėties pablogėjimo. Taupymo galimybes labiausiai lemia gaunamų pajamų dydis, poveikį daro ir respondentų amžius bei gyvenamoji vieta. Per artimiausius 6 mėn. taupymas reikšmingai nesikeis ir taupymo priemonių pasirinkimas bus panašus. Beveik pusė apklaustų namų ūkių neplanuoja savo biudžeto.
- Trečdalis apklausoje dalyvavusių namų ūkių turi kokių nors finansinių įsipareigojimų, dažniausiai tai yra vartojimo paskolos ir paskolos būstui įsigyti. Ateityje skolintis ketina tik nedidelė apklaustųjų dalis. Turimų įsipareigojimų rūšis priklauso nuo respondentų gyvenamosios vietos – didžiuosiuose miestuose dažniau tai yra paskolos būstui įsigyti ir finansinė nuoma. Daugiau kaip pusė apklaustųjų, turinčių finansinių įsipareigojimų, sugeba susitaupyti.
- Panaši dalis respondentų savo įsipareigojimus vertina kaip naštą ir per ateinančius 6 mėn. nesitiki pagerėjimo. Apklausti namų ūkiai turimų finansinių įsipareigojimų sąlygas keičia retai, o imdami paskolą, greitąjį kreditą ar pasirašydami išperkamosios nuomos sutartį daugiausia dėmesio skiria palankioms skolinimo sąlygoms.
- Vis dar svarbus finansinio švietimo klausimas, nes rinkdamiesi taupymą ar skolinimąsi apklaustieji vadovaujasi asmenine arba draugų patirtimi, dažnai jokio poveikio neturi specializuoti, analitiniai leidiniai ir vieši ekspertų komentarai.
- Per praėjusius 6 mėn. apklausti namų ūkiai labiausiai nerimavo dėl didėjančių komunalinių mokesčių ir maisto produktų kainų, šie klausimai jiems kels daugiausia nerimo ir ateityje. Vertindami būsto kainų pokyčius respondentai nurodė, kad kainos ir toliau bus stabilios.

¹ Namų ūkis – tai atskirai gyvenantis vienas asmuo arba grupė viename būste gyvenančių asmenų, kurie dalijasi išlaidomis ir bendrai apsirūpina gyventi būtinomis priemonėmis. Giminytės ar vedybiniai ryšiai tarp namų ūkio narių nebūtinai.

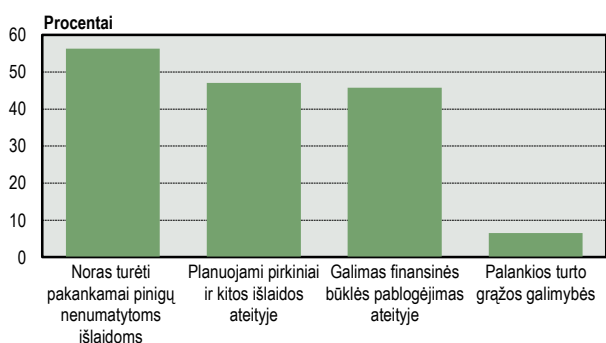
² Lietuvos banko užsakymu apklausą atliko viešosios nuomonės ir rinkos tyrimų bendrovė „Spinter tyrimai“. Apklausa atlikta 2013 m. vasario–kovo mėn. Apklausta 1 011 namų ūkių.

APKLAUSOS REZULTATŲ APIBENDRINIMAS

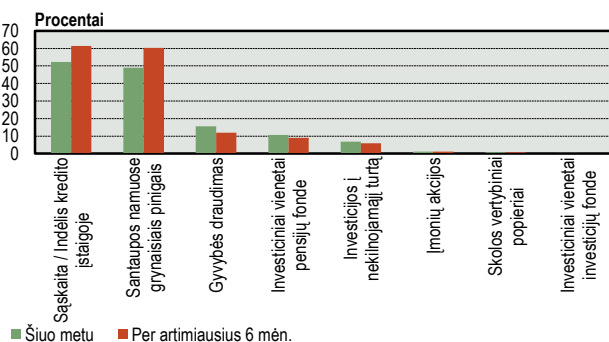
1 pav. Per mėnesį sutaupomos sumos pasiskirstymas (procentais, palyginti su visais apklaustais)

2 pav. Taupymo priežastys (procentais, palyginti su visais taupančiais)

3 pav. Taupymo priemonių rūšies pasirinkimo palyginimas (procentais, palyginti su atsakiusiais, kad taupo (taupys))

1. Namų ūkių taupymo įpročiai

Daugiau kaip pusei apklausoje dalyvavusių namų ūkių pavyksta sutaupyti ir jie sieks taupyti ateityje. 71,9 proc. respondentų, teigiančių, kad sutaupo šiuo metu, taupys ir per artimiausius 6 mėn. (žr. 1 priedą). Sutaupyti sieks ir mažesnes pajamas gaunantys namų ūkiai. 49,9 proc. apklaustų namų ūkių teigė šiuo metu sutaupantys iki 500 Lt per mėnesį (žr. 1 pav.). Sutaupyti daugiau kaip 1 000 Lt per mėnesį pavyksta retai kam, net ir gaunantiems didesnes pajamas, nors iš apklausos duomenų matyti, kad yra pakankamai stiprus ryšys tarp respondentų pajamų ir taupymo galimybių, t. y. didesnes pajamas gaunantys namų ūkiai sutaupo dažniau ir daugiau nei mažiau uždirbantys (žr. 2 priedą).

Namų ūkiai nesijaučia finansiškai saugūs ir dažniausiai taupo ne konkrečiam tikslui, o siekdami apsaugoti nuo nenumatytų veiksnių – pajamų sumažėjimo ar netikėtų išlaidų (žr. 2 pav.). Palankios turto gražos galimybės domina retą namų ūkį, tą rodo ir respondentų pasirenkamos nerizikingos taupymo priemonės (žr. 3 priedą). Populiariausias apklaustųjų taupymo būdas yra sąskaita arba indėlis kredito įstaigoje ir sutaupos grynaisiais pinigais, laikomos namuose (žr. 3 pav.). Taupymas įsigyjant įmonių akcijų, skolos vertybinių popierių ir investicijų fondų vienetų nėra populiarus. Daugiau kaip vieną taupymo priemonę turi ketvirtadalis apklausoje dalyvavusių taupančių namų ūkių. Drąsiau investuoja ir įvairesnes taupymo priemones renka namų ūkiai didžiuosiuose miestuose, taip pat tie, kurių bent vienas narys turi aukštąjį išsilavinimą. Apklausoje dalyvavę namų ūkiai ir ateityje taupomas lėšas valdys konservatyviai, o investicijas į vertybinius popierius ir toliau bus nepopuliarios.

2. Namų ūkių skolinimosi įpročiai

Trečdalis apklaustų namų ūkių turi finansinių įsipareigojimų, neretai ir kelių rūšių. Be to, namų ūkiai didžiuosiuose miestuose skolinasi dažniau (žr. 4 pav.). Vidutiniškai vienam pasiskolinusiam namų ūkiui tenka dviejų rūšių finansiniai įsipareigojimai. Dažniausiai respondentai skolinasi vartojimui ir būstui įsigyti. Mažesnes pajamas gaunantys namų ūkiai dažnai turi vartojimo ar kitos paskirties paskolų, yra pasiskolinę iš draugų arba giminaičių, kas dešimtas nurodė turintis greitųjų kreditų bendrovės paskolą (žr. 5 pav.). Augant pajamoms finansinių įsipareigojimų struktūra keičiasi: mažėja namų ūkių, turinčių greitųjų kreditų paskolų, pasiskolinusių iš giminaičių ar draugų, vis dažniau prisiimami didesni finansiniai įsipareigojimai (paskolos būstui įsigyti ir finansinė nuoma (lizingas)). 42 proc. respondentų, teigiančių, kad turi finansinių įsipareigojimų, gyvena Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje. Jie dažniau nei kitų vietovių gyventojai turi paskolų būstui įsigyti, yra pasirašę finansinės nuomos (lizingo) sutartis.

Daugiau kaip pusė namų ūkių, turinčių finansinių įsipareigojimų, teigė, kad jiems pavyksta sutaupyti (žr. 4 priedą). Dažniausiai sutaupo finansinę nuomą (lizingą) ar paskolą būstui įsigyti turintys apklausti namų ūkiai (gaunantys didžiausias pajamas vienam namų ūkio nariui). Finansinių įsipareigojimų turintys respondentai teigė, kad siekia sutaupyti planuojamiems pirkiniams ir kitoms išlaidoms ateityje. Svarbu atkreipti dėmesį, kad 36,5 proc. iš apklaustų namų ūkių, turinčių finansinių įsipareigojimų, nesutaupo. Dažniausiai tą nurodė respondentai, turintys greitųjų kreditų ir vartojimo paskolų, skolingi draugams ar giminaičiams.

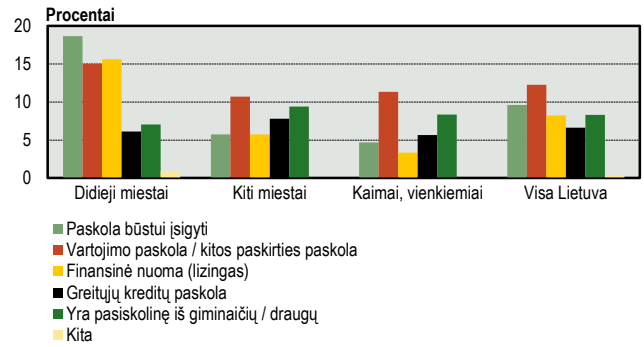
25,4 proc. finansinių įsipareigojimų turinčių namų ūkių nurodė negalėję jų įvykdyti bent kartą per pastaruosius 6 mėn. (žr. 6 pav.). Pagrindinės priežastys – išaugusios pragyvenimo išlaidos (67,9 %) ir prarastas nuolatinis pajamų šaltinis (24,4 %) (žr. 7 pav.). Atsižvelgiant į tai, kad apklausa atlikta vasario–kovo mėn., darytina prielaida, kad žiemos mėnesiais padidėjantys komunaliniai mokesčiai labai paveikia namų ūkių biudžetus.

Dauguma apklaustųjų (53,4 %), turinčių kokių nors finansinių įsipareigojimų, teigia, kad jie namų ūkiui yra našta. Didesnes pajamas gaunantys ir mažiau finansinių įsipareigojimų turintys respondentai finansinę naštą jaučia rečiau. Optimistiškiau nei respondentai iš didžiųjų miestų savo finansinę naštą vertino ir apklausoje dalyvavę namų ūkiai kaimuose ar vienkiesiuose (žr. 5 priedą). Tai galėtų būti siejama su turimų įsipareigojimų rūšimis – dauguma kaimuose bei vienkiesiuose gyvenančių respondentų turi vartojimo ar kitos paskirties paskolų arba yra pasiskolinę iš giminaičių ir draugų, o didžiuosiuose miestuose respondentai dažniau turi didesnių finansinių įsipareigojimų.

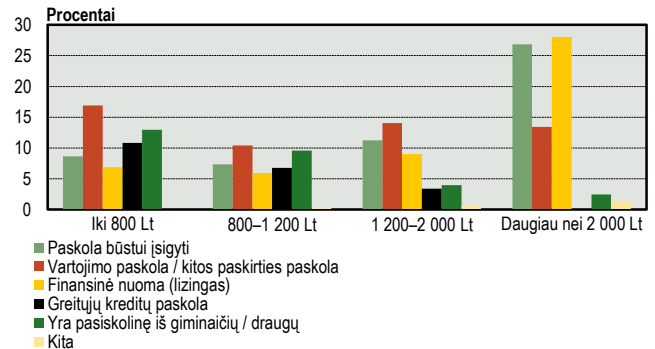
Namų ūkiai būsimą finansinių įsipareigojimų naštą vertina pagal dabartinę padėtį. Dauguma apklaustųjų, kuriems turimi finansiniai įsipareigojimai nėra našta, prognozuoja, kad taip bus ir per artimiausius 6 mėn. (žr. 6 priedą). Taigi, namų ūkiai, kurių finansinė padėtis yra geresnė, optimistiškiau vertina ateities perspektyvas ir tikisi neprarasti finansinės gerovės. O tie respondentai, kurie didesnę pajamų dalį skiria būtinosioms išlaidoms, teigė, kad šie įsipareigojimai jiems ir toliau bus našta.

Apklausti namų ūkiai per artimiausius 6 mėn. skolintis neketina (žr. 8 pav.). Nors rinkose vyraujančios mažos

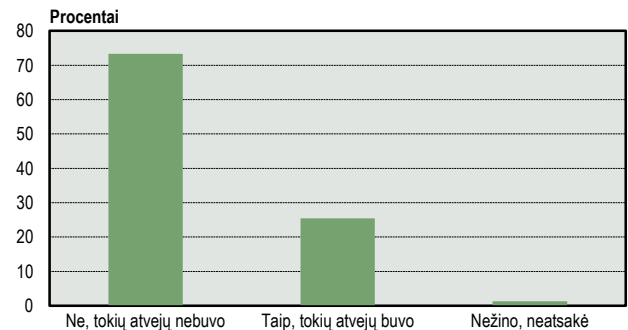
4 pav. Finansinių įsipareigojimų rūšys (pagal gyvenamąją vietą) (procentais, palyginti su gyvenančiais atitinkamoje vietoje)

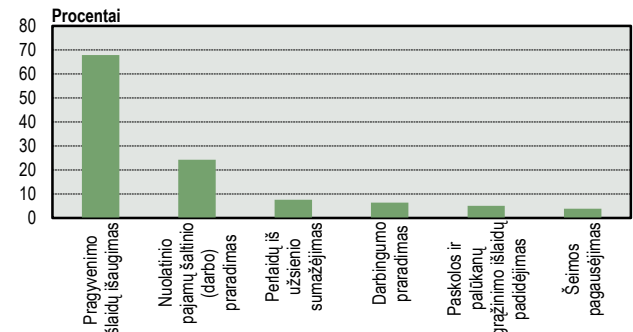
5 pav. Finansinių įsipareigojimų rūšys (pagal pajamas vienam namų ūkio nariui) (procentais, palyginti su priklausančiais atitinkamai pajamų grupei)

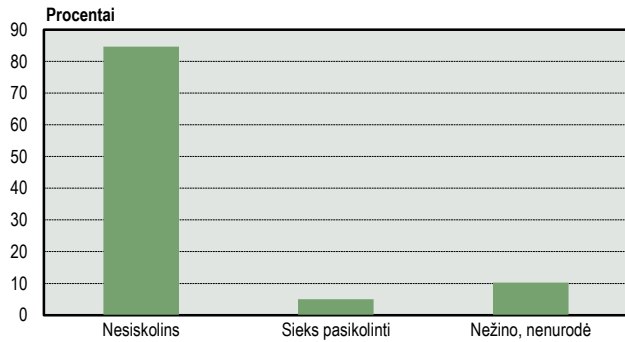
6 pav. Finansinių įsipareigojimų nevykdymo atvejai per paskutinius 6 mėn. (procentais, palyginti su turinčiais finansinių įsipareigojimų)

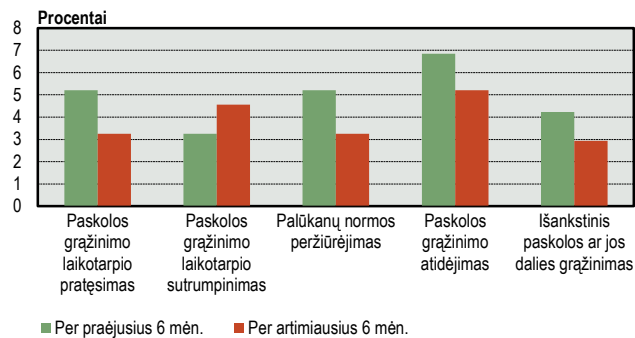
7 pav. Namų ūkių prisiimtų finansinių įsipareigojimų nevykdymo laiku priežastys (procentais, palyginti su visais finansinių įsipareigojimų laiku nevykdžiusiais)

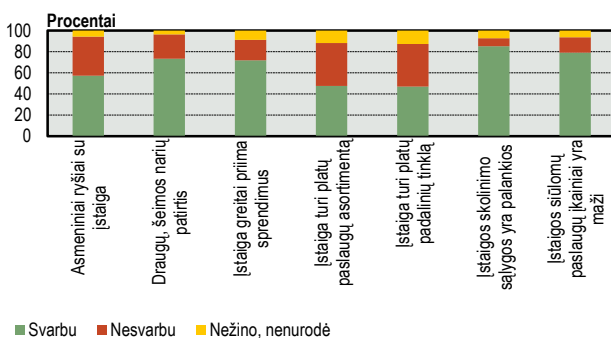
8 pav. Namų ūkių siekis pasiskolinti per artimiausius 6 mėn. (procentais, palyginti su visais apklaustaisiais)

9 pav. Pakeistos ir ketinamos keisti sąlygos (procentais, palyginti su turinčiais finansinių įsipareigojimų)

10 pav. Priežastys renkantis vieną ar kitą kredito įstaigą (procentais, palyginti su turinčiais finansinių įsipareigojimų)

palūkanų normos skatina netaupyti, tačiau skolinimasis neauga dėl kredito įstaigų ir pačių namų ūkių konservatyvumo.

Iš apklausos rezultatų matyti, kad tik 5 proc. namų ūkių ketina skolintis ir daugiausia pasiskolintų lėšų skirs kitoms ilgalaikio vartojimo prekėms įsigyti arba būsto rekonstrukcijai. Paminėtina, kad kas dešimtas apklausoje dalyvavęs namų ūkis nurodė, jog nežino, ar skolinsis.

Kreipdamiesi į finansų įstaigą respondentai siekė sumažinti paskolos našta. 19,9 proc. apklaustų, paskolas turinčių namų ūkių per praėjusius 6 mėn. keitė turimų finansinių įsipareigojimų sąlygas (žr. 9 pav.). Finansinę naštą jaučiantys respondentai mėgino gerinti savo padėtį kreipdamiesi į kredito įstaigą dėl turimų finansinių įsipareigojimų sąlygų pakeitimo. Apklaustieji siekė susimąžinti mėnesinę įmoką – naudojami paskolos gražinimo atidėjimas, jos gražinimo laikotarpio pratęsimas galimybėmis – arba pageidavo peržiūrėti palūkanų normą. Ateityje finansinių įsipareigojimų sąlygas respondentai keis vangiai. Dažniausiai sąlygas keis tie, kurie per praėjusius 6 mėnesius bent kartą negalėjo laiku įvykdyti prisiimtų įsipareigojimų. Pastebima, kad finansinių įsipareigojimų sąlygas aktyviau keitė tie namų ūkiai, kurių bent vienas narys turi aukštąjį išsilavinimą. Tai rodo, kad yra būtinas finansinis švietimas – namų ūkiai turi labiau domėtis galimybėmis pasigerinti įsipareigojimų sąlygas.

Prisiimant finansinius įsipareigojimus, svarbu, kad pasirinkta kredito įstaiga sudarytų palankias skolinimo sąlygas. Tai nurodė 85 proc. apklaustų namų ūkių, turinčių finansinių įsipareigojimų (žr. 10 pav.). Be to, namų ūkiai daug dėmesio skiria kitiems kredito įstaigos teikiamų paslaugų įkainiams, atsižvelgia į draugų, šeimos narių patirtį. Namų ūkiams didžiuosiuose miestuose dažniau nei kitiems buvo svarbu, kad kredito įstaiga greitai priimtų sprendimus (žr. 7 priedą). Apklausoje dalyvavusiems namų ūkiams renkantis kredito įstaigą platus įstaigos padalinių tinklas ir paslaugų asortimentas nėra itin svarbūs veiksniai.

3. Namų ūkių finansinės padėties

vertinimas

Daugumos apklaustų namų ūkių pagrindines pajamas sudaro darbo užmokestis. 68,2 proc. namų ūkių teigė, kad pagrindinis jų pajamų šaltinis yra darbo užmokestis (daugiau kaip 61 % visų pajamų), kiti didelę dalį pajamų gauna iš papildomų šaltinių – individualios veiklos, pensijų ar kitų socialinių išmokų, perlaidų iš užsienio ir pan. (žr. 11 pav.). Pažymėtina, kad kas trečias namų ūkis nurodė gaunantis pajamas iš dviejų ar daugiau skirtingų šaltinių.

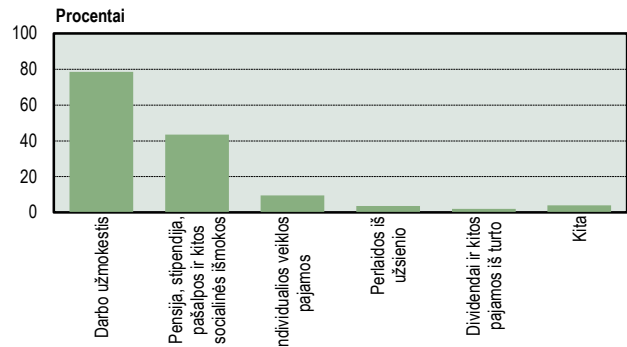
Apklausti namų ūkiai nemano, kad jų finansinė padėtis ateityje pablogės (žr. 12 pav.). Dauguma respondentų, paprašyti įvertinti pajamų ir būtinųjų išlaidų pokyčius per ateinančius 6 mėn., nurodė, kad jų namų ūkio pajamos ir būtinosios išlaidos iš esmės nesikeis. Apskritai kas ketvirtas apklaustas namų ūkis mano, kad jo finansinė padėtis gerės, t. y. pajamos augs greičiau negu išlaidos arba pajamos nesikeis, bet išlaidos mažės. Pokyčių mažiausiai tikėjosi namų ūkiai kaimuose.

Pristigę pinigų apklausti namų ūkiai stengtųsi mažinti išlaidas ir vengtų greitųjų kreditų įmonių paslaugų bei turimo turto (nekilnojamojo, investicijų) pardavimo (žr. 8 priedą). Respondentai, kuriems nepavyksta sutaupyti, dažniau rinktųsi skolinimąsi iš giminaičių ar draugų, naudotų turimas santaupas ar ieškotų papildomo pajamų šaltinio.

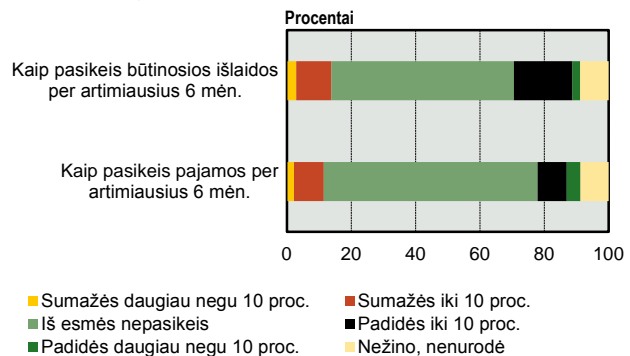
Beveik pusė apklaustų namų ūkių (49,5 %) nurodo, kad neplanuoja šeimos biudžeto, t. y. svarbiausių pajamų ir išlaidų, per artimiausius 6 mėn., 5,4 proc. nežinojo, ar tai darys, arba neatsakė į šį klausimą. Šeimos biudžetą rečiau planuoja mažesnes pajamas gaunantys namų ūkiai (žr. 9 priedą). Savo pajamas ir išlaidas per artimiausius 6 mėn. planuoja daugiausia tie, kurie gauna didesnes pajamas, gyvena didžiuosiuose miestuose, priklauso 30–39 m. amžiaus grupei, bent vienas namų ūkio narys turi aukštesnį nei vidurinį išsilavinimą. Nagrinėjant respondentų atsakymus ryškėja tam tikras namų ūkio modelis – neplanuojantis svarbiausių pajamų ir išlaidų, šiuo metu dažniausiai nesutaupantis lėšų ir nesiekiantis taupyti ateityje. Tokį modelį atitinkantys respondentai gauna mažesnes pajamas ir retai kada gyvena didžiuosiuose miestuose.

Namų ūkių pasirinkimą taupyti ar skolintis daugiausia lemia asmeninė patirtis (žr. 13 pav.). Paklausti, kokią įtaką sprendimui skolintis ar taupyti darytų skirtingi veiksniai, dauguma respondentų nurodė, kad pasirinkimą daugiausia lemtų asmeninė patirtis (88 %) ir pažįstamų nuomonė bei patarimai (72 %). Tai ypač svarbu namų ūkiams kaimuose ir vienkiamiuose. Vieši ekspertų komentarai respondentams ne tokie svarbūs (atsakymą „nesvarbu“ pasirinko 43 % apklaustųjų), dar didesnė dalis apklaustųjų (49 %) nurodė, kad jų pasirinkimui nedaro įtakos specializuoti, analitiniai leidiniai (pvz., rinkos apžvalgos). Tai rodo, kad gyventojams nemažą įtaką daro žiniasklaida, jie pasitiki aplinkinių nuomone ir per mažai domisi ekonomikos padėtimi. Tik tie namų ūkiai, kurie gauna didesnes pajamas ar kurių bent vienas asmuo turi aukštąjį išsilavinimą, dažniau domisi viešais ekspertų komentarais ir specializuotais analitiniais leidiniais.

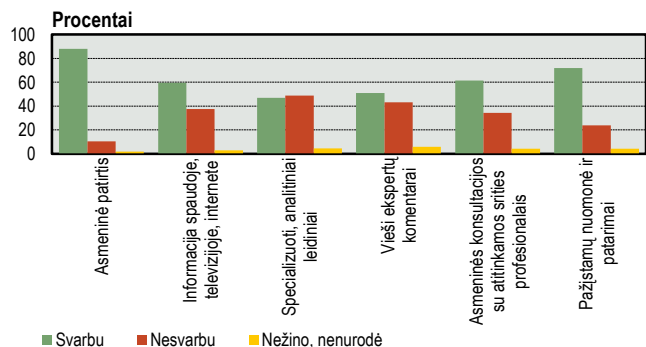
11 pav. Namų ūkio pajamų rūšys (procentais, palyginti su visais apklaustais)

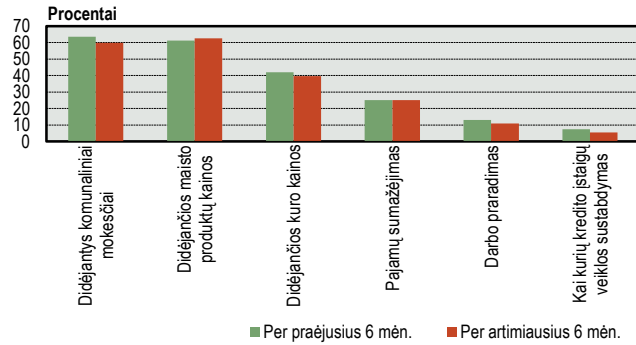
12 pav. Pajamų ir išlaidų pokyčių vertinimas (procentais, palyginti su visais apklaustais)

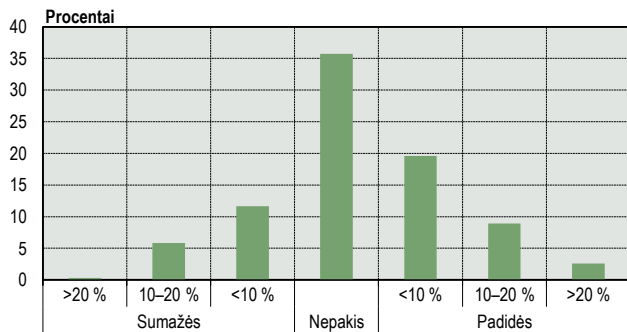
13 pav. Veiksniai, lemiantys pasirinkimą taupyti ar skolintis (procentais, palyginti su visais apklaustais)

14 pav. Namų ūkiams didžiausią rūpestį keliantys veiksniai per praėjusius ir artimiausius 6 mėn. (procentais, palyginti su visais apklaustais)

15 pav. Būsto kainų pokyčių vertinimas (procentais, palyginti su visais apklaustais)

4. Namų ūkių ateities vertinimas

Namų ūkiams didžiausią rūpestį kelia didėjantys komunaliniai mokesčiai ir maisto produktų kainos (žr. 14 pav.). Apklausoje namų ūkių buvo prašoma nurodyti, kas jiems kėlė rūpestį per praėjusius mėnesius ir kas ji kels per artimiausius 6 mėn. Dažniausiai buvo nurodomi didėjantys komunaliniai mokesčiai, maisto produktų ir kuro kainos. Atkreiptinas dėmesys, kad dėl pajamų sumažėjimo ar darbo praradimo dažniau nerimavo tie apklausoje dalyvavę namų ūkiai, kurių vienam nariui tenka mažesnės pajamos per mėnesį. Kai kurių kredito įstaigų veiklos sustabdymas didesnio nerimo apklaustiems namų ūkiams nesukėlė.

35,6 proc. apklaustųjų mano, kad būsto kainos stabilizavosi ir per artimiausius 6 mėn. nekis (žr. 15 pav.). Vertinant būsto kainų pokyčius, pažymėtina, kad įtakos turi respondentų gyvenamoji vieta. Didžiuosiuose miestuose gyvenantys apklaustieji dažniau nei gyvenantys kituose miestuose tikisi kainų pokyčio (žr. 10 priedą) – Vilniuje gyvenantys respondentai dažniau nurodė, kad kainos kils, Kaune ir Klaipėdoje – kad mažės. Namų ūkiai, turintys paskolų būstui įsigyti, dažniau prognozavo, kad būsto kainos mažės.

Apžvalgą parengė Lietuvos banko
Ekonomikos ir finansinio stabilumo tarnybos
Finansinio stabilumo departamentas

Priedai

1 priedas. Namų ūkių pasirinkimas taupyti per ateinančius 6 mėn. (pagal taupymą šiuo metu)
(procentais, palyginti su visais apklaustais atitinkamoje grupėje)

Siekis sutaupyti per artimiausius 6 mėn.	Namų ūkis šiuo metu sutaupo			Iš viso
	taip	ne	nežino, nenurodė	
Taip	71,9	25,2	31,7	53,2
Ne	17,8	59,6	34,2	32,9
Nežino, nenurodė	10,3	15,3	34,2	13,9
Iš viso	100	100	100	100

2 priedas. Per mėnesį sutaupoma suma (pagal pajamas vienam namų ūkio nariui)
(procentais, palyginti su visais apklaustais atitinkamoje pajamų grupėje)

Vidutinės pajamos per mėnesį 1 nariui, Lt	Sutaupo, Lt					Nieką nesutaupo	Nežino, nenurodė
	iki 100	nuo 101 iki 500	nuo 501 iki 1 000	daugiau kaip 1 000	iš viso		
Iki 800	20,9	27,0	3,6	0,7	52,2	42,8	5,0
800-1 200	25,1	24,2	4,2	0,8	54,4	38,9	6,8
1 200-2 000	16,3	47,8	7,9	4,5	76,4	20,8	2,8
Daugiau kaip 2 000	13,4	45,1	19,5	13,4	91,5	3,7	4,9
Iš viso	20,3	29,6	6,4	2,6	58,9	33,0	8,1

3 priedas. Taupymo priemonių pasirinkimas (pagal gyvenamąją vietą)
(procentais, palyginti su gyvenančiais atitinkamoje vietoje)

Taupymo priemonė	Didieji miestai	Kiti miestai	Kaimai, vienkiemiai	Visa Lietuva
Santaupos namuose grynaisiais pinigais	47,6	58,0	39,3	48,9
Sąskaita / indėlis kredito įstaigoje	53,8	48,3	55,2	52,3
Gyvybės draudimas	24,0	10,1	11,0	15,6
Investiciniai vienetai pensijų fonde	17,3	6,8	6,1	10,6
Investiciniai vienetai investicijų fonde	0,4	0,0	1,2	0,5
Skolos vertybiniai popieriai	0,4	0,5	1,8	0,8
Įmonių akcijos	1,8	1,0	0,6	1,2
Investicijos į nekilnojamąjį turtą	8,9	3,9	7,4	6,7

4 priedas. Namų ūkių taupymo ir finansinių įsipareigojimų tarpusavio priklausomybė
(procentais, palyginti su visais apklaustais atitinkamoje kategorijoje)

Namų ūkio taupymas	Neturi įsipareigojimų	Turi įsipareigojimų	Iš viso
Sutaupo	60,6	58,0	58,9
Nesutaupo	31,0	36,5	33,0
Nežino, nenurodė	8,4	5,5	8,1
Iš viso	100	100	100

5 priedas. Finansinių įsipareigojimų naštos vertinimas (pagal gyvenamąją vietą)
(procentais, palyginti su gyvenančiais atitinkamoje vietoje)

Finansiniai įsipareigojimai	Didieji miestai	Kiti miestai	Kaimai, vienkiemiai	Iš viso
Yra našta	59,0	55,3	42,7	53,4
Nėra našta	38,5	40,8	51,2	42,7
Nežino, nenurodė	2,5	3,9	6,1	3,9
Iš viso	100	100	100	100

6 priedas. Finansinių įsipareigojimų naštos vertinimas per artimiausius 6 mėn. (pagal esamos padėties vertinimą)
(procentais, palyginti su turinčiais finansinių įsipareigojimų atitinkamoje grupėje)

Finansiniai įsipareigojimai per artimiausius 6 mėn.	Finansiniai įsipareigojimai šiuo metu			Iš viso
	yra našta	nėra našta	nežino, nenurodė	
Bus našta	89,6	8,4	0,0	51,5
Nebus našta	7,9	84,0	58,3	42,4
Nežino, nenurodė	2,4	7,6	41,7	6,2
Iš viso	100	100	100	100

7 priedas. Priežasčių svarba renkantis kredito įstaigą
(procentais, palyginti su turinčiais finansinių įsipareigojimų gyvenančių atitinkamoje vietoje)

Priežastis	Didieji miestai	Kiti miestai	Kaimai, vienkiemiai
Asmeniniai ryšiai su įstaiga	54,9	56,3	62,2
Draugų, šeimos narių patirtis	70,5	72,8	78,0
Įstaiga greitai priima sprendimus	75,4	70,9	67,1
Įstaiga turi platų paslaugų asortimentą	51,6	51,5	36,6
Įstaiga turi platų padalinių tinklą	47,5	44,7	48,8
Įstaigos skolinimo sąlygos yra palankios	85,2	85,4	82,9
Įstaigos siūlomų paslaugų įkainiai yra maži	84,4	81,6	68,3

8 priedas. Priemonių prioritetai pritrūkus pinigų
(svertinis vidurkis)

Priemonių prioritetai	Svertinis vidurkis
1. Išlaidų mažinimas	7,15
2. Skolinimasis iš giminaičių / draugų	6,92
3. Santaupų naudojimas	5,76
4. Papildomo pajamų šaltinio (antras darbas) ieškojimas	5,32
5. Kredito kortelės panaudojimas	4,56
6. Paskolos banke ėmimas	4,14
7. Pasinaudojimas greitųjų kreditų įmonių paslaugomis	3,34
8. Turto (nekilnojamojo turto, investicijų) pardavimas	3,22

Pastaba: priemonės svarba įvertinta atsižvelgiant į jos svertinį vidurkį (9 – naudotų pirmiausiai, 1 – naudotų paskiausiai, 0 – nesinaudotų niekada)

9 priedas. Namų ūkio pajamų ir išlaidų planavimas (pagal pajamas vienam namų ūkio nariui)
(procentais, palyginti su apklaustais atitinkamoje pajamų grupėje)

Svarbiausių pajamų ir išlaidų planavimas	Vidutinės pajamos per mėn. 1 nariui, Lt				Iš viso
	iki 800	800–1 200	1 200–2 000	nuo 2 000	
Planuoja	37,4	41,1	60,7	69,5	45,1
Neplanuoja	55,8	54,9	35,4	28,1	49,5
Nežino, nenurodė	6,8	3,9	3,9	2,4	5,4
Iš viso	100	100	100	100	100

10 priedas. Būsto kainų pokyčių vertinimas (pagal gyvenamąją vietą)
(procentais, palyginti su gyvenančiais atitinkamoje vietoje)

Gyvenamoji vieta	Būsto kainos pasikeitimas			
	mažės	nepakis	didės	nežino, nenurodė
Didieji miestai	29,4	30,0	27,8	12,8
Kiti miestai	12,2	40,4	30,5	16,9
Kaimai, vienkiemiai	12,3	36,0	35,3	16,3
Iš viso	17,8	35,7	31,1	15,4